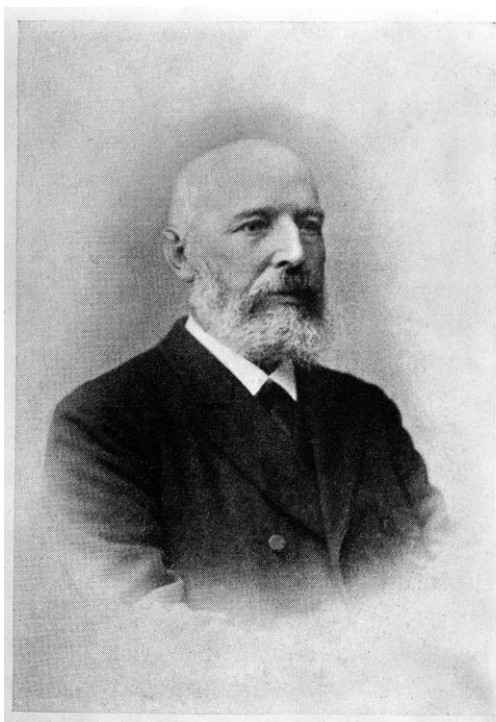

Smittevernlegene

Smittevernloven – tanker rundt revisjonen

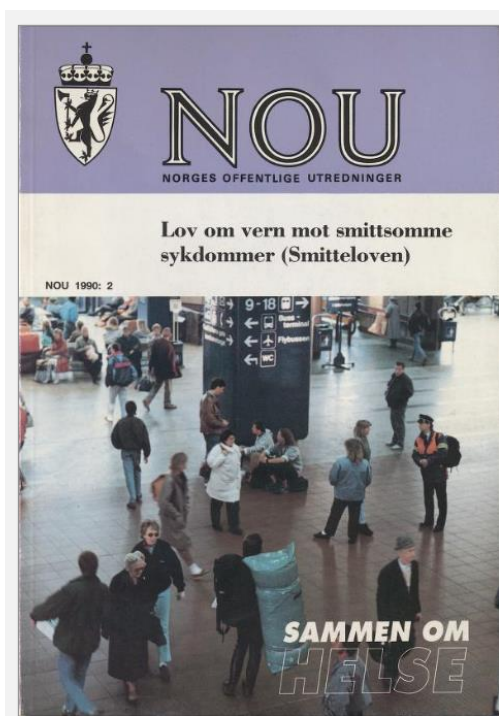
Preben Aavitsland* ved
Smitteverndagene 2018, 11.6.2018

*Leder for Smittevernlegene, kommuneoverlege i Arendal og Froland, bistillinger ved FHI og UiO

Smittevernlegene

”[Det er] simpelthen et Magtspørmaal, hvem der har Ret, det enkelte Individ eller Samfundet. [...] [Derfor] er det efter mit Skjøn ikke mere end to Muligheder; enten maa de friske Mennesker rømme eller den syge Person maa sættes udenfor Samfundet, maa isoleres.”

Armauer Hansen i 1885 under debatten om lepraloven

Smittevernlegene

”[Det er] HIV-positives klare ansvar å ta slike forholdsregler at andre mennesker ikke utsettes for smitte. [...] enkeltindividet må ha sikkerhet for at samfunnet ikke iverksetter former for sanksjoner og tvangstiltak som på en uakseptabel måte avgrenser individets frihet”.

Innstilling fra sosialkomitéen
1988

Smittevernlegene

Proessen

- Startet høsten 2017
- Arbeidsgruppe med departementet, Helsedirektoratet og FHI
- Ett møte med en fylkesmann og et par kommuneleger (på Lillehammer)
- Kommunene ellers ikke involvert
- Vi fikk etter forespørsel lov til å gi innspill
- Høringsforslag ventes over sommeren

Smittevernlegene

1

Helsetilsynet
postmottak@hod.hod.no

Kristiansand, 6.4.2018

Innspill til revisjon av smittevernloven

Takk for melding av 7. mars 2018 der vi får anledning til å sende et innspill til den pågående revisjonen av smittevernloven som vi forstår ledes av departementet og skjer i samarbeid med Helseinspektøren og Folkehelseinstituttet. Våre innspill følger i dette brevet.

Innhold

Bakgrunn	1
Erfaringer fra influensapandemien	1
Prosjektet «Smittevern i kommunene»	3
Våre innspill	4
Innspill 1: Fullmakter til kommunene	5
Innspill 2: Tvungen legeundersøkelse og tvungen isolering	6
Innspill 3: Helseinspektøren og Folkehelseinstituttets oppgaver	6
Innspill 4: Oppgaver for fylkesmannen, fylkeskommunen og RHF'ene	8
a) Forslaget om å gi fylkeskommunen i oppgave å bistå kommunene med oversikt over smittesituasjonen	8
b) Forslaget om å tydeliggjøre fylkesmannens rolle i smittevernloven	8
c) Forslaget om å gi RHF'ene en rolle i å bistå den kommunale smittevernjenesten	9
Innspill 5: Kommunen og kommunelegens oppgaver	10
Avslutning	10

Bakgrunn

Departementet viser til at revisjonen blant annet er en følge av erfaringer fra influensapandemien i 2009, og det vises til tre dokumenter:

- DSBs rapport «Ny influensa A(H1N1) 2009. Gjennomgang av erfaringene i Norge»
- Meld. St. 16 (2012-2013) «Beredskap mot pandemisk influensa»
- Rapporten fra prosjektet «Smittevern i kommunene»

Erfaringer fra influensapandemien

Etter influensapandemien i 2009-2010 gikk DSB gjennom erfaringene i Norge. Både Folkehelseinstituttet og Helseinspektøren utga rapporter om sine interne gjennomganger.

Smittevernlegene – nettverk for smittevernansvarlige kommunalleger | www.smittevernlegene.no
+47 905 99 22 | j.pont@smittevernlegene.no | kontor nr. 3090 14 83722 | Org. nr. 929 377 028

Smittevernlegene

www.smittevernlegene.no

Smittevernlegene

Bakgrunn og behov

Bakgrunnen (ifølge HOD)

- Influensapandemien i 2009
  - DSBs gjennomgang
  - Meld St 16 (2012-13)
- Prosjektet «Smittevern i kommunene»
  - Prosjektrapport

Behov (ifølge vår lesning)

1. Fullmakter ved allmennfarlige, smittsomme sykdommer
2. Tvangsundersøkelse- og isolering
3. Fordeling av oppgaver mellom Folkehelseinstituttet og Helseinspektøren
4. Oppgaver for fylkesmennene, fylkeskommunene og RHF'ene
5. Kommunene og kommunelegenes oppgaver, herunder smittevernberedskap

Smittevernlegene

1: Fullmakter til kommunene

- § 4-1 gir kommunene fullmakt til inngripende tiltak (stenging mv) mot allmennfarlige, smittsomme sykdommer
- «Aldri» benyttet siden 1995
- Kommunene rådfører seg med FHI
- Ingen behov for endring, evt heve terskelen til «utbrudd av allmennfarlig, smittsom sykdom»

Smittevernlegene

2: Tvang

- §§ 5-2, 5-3 og 5-8 om tvungen legeundersøkelse og isolering
- Brukes i praksis bare for tuberkulose; lang erfaring for at bestemmelsene ikke misbrukes
- Vi ønsker endringer som åpner for:
  - Mulig tvangsisolering for ei uke også ved kjent diagnose
  - Isolering kan forlenges dersom pasienten kommer til å stoppe tuberkulosebehandling og bli smittsom igjen ved utskrivelse

Smittevernlegene

3a: Helsedirektoratet og FHI

- Smittevernet skjer i kommunene
- Staten støtter med regelverk, overvåkingsdata, råd, vaksiner og spesialisthelsetjenester
- Under kriser (og pseudokriser) oppstår gjerne uklarheter mellom Helsedirektoratet og FHI:
- *«Kommunelegene (...) oppgir videre at det ofte skapes uklare situasjoner når begge de to forvaltningsorganene gir råd i forbindelse med en og samme smittevernsituasjon. Det oppleves f.eks. forvirrende at det kommer informasjonsmateriell fra både Folkehelseinstituttet og Helsedirektoratet om samme tema, og særlig påpekes det at det er uheldig når informasjonen virker ukoordinert. Utbruddene av ebola og av zika ble nevnt som eksempler på hendelser da dette hadde skjedd.»*

Smittevernlegene

3b: Helsedirektoratet og FHI

Helsedirektoratet	Folkehelseinstituttet
-	Overvåkingsdata (MSIS, SYSVAK, Vesuv, Sykdomspulsen, NORM, RAVN)
Fortolkning av regelverket. Nasjonale planer.	Råd til daglig og ved kriser (Smittevernveilederen, Vaksinasjonsveilederen, andre veiledere, reiseråd, Smittevernvakta)
Fullmakt til å gi kommunene og publikum «ordrer» i gitte situasjoner	-
-	Vaksiner til programmet
Koordinering av håndteringen av større, nasjonale utbrudd etter delegering fra HOD	Koordinering og støtte i håndtering av regionale og nasjonale utbrudd

- Trenger vi to statlige smittevern-etater?

Smittevernlegene

4: Fylkeskommunen, FM, RHF

- Fylkeskommunen bistå kommunene med oversikt over smittesituasjonen? Nei
- Fylkesmannen tydeligere rolle? Tja
- RHF'ene med regionale smittevernheter for kommunene? Nei!
  - RHF'ene har begrenset forståelse for kommunalt smittevern
  - Foretrekker faglig rådgivning fra FHI som idag

Smittevernlegene

5: Kommunelegens oppgaver

- § 7-1 gir kommunens oppgaver
- § 7-2 gir kommunelegens oppgaver: Plan, overvåking, forslag til tiltak, rådgivning til kommunen, personell og publikum
- Vi ønsker fortsatt kommunale smittevernleger med klart definerte oppgaver
- Vurdere døgnberedskap

Smittevernlegene

Konklusjoner

- Veldig bra lov
  - Fungert meget bra siden 1995
- Få endringer er nødvendige
  - Justere tvangsparagrafene
  - Bare én statlig smittevernetat
  - Endringer i forskrifter kan bli aktuelt
- Prosessen burde vært breiere
- Smittevernet kan bli bedre, men lovendringer er ikke hovedmålet

Smittevernlegene

Årsmøte her klokka 17.30 i dag

- Årsmøtet i Smittevernlegene – nettverk for smittevernansvarlige kommuneleger holdes i dette rommet klokka 17.30 i dag
- Mulighet for innmelding på stedet for smittevernansvarlige kommuneleger